

Wapen

van

Tilly

Kracht en Werking van het

MEDICAMENTUM GRATIA PROBATUM.

In Iesus Christus zijn verborgen alle Schatten der Gezondmaking/ zoo des Geestes als des Vlesches; alle Krachten der Medicijnen/ en alle wijze Behandelingen der boozichtige Medicijnmeester is uit Hem/ door Hem/ en tot Hem: Hem zij de eer en Heerlijkheid in der Eeuwigheid. Amen.

Het begin

De lange geschiedenis van de Haarlemmer Olie begint al voor 1696. De uitvinder, Claes Tilly, was een geletterd schoolmeester die de geschriften van de heelmeeesters van ver vóór zijn tijd kende. Men vroeg hem eens: "Door wat wetenschap hebt gij deze zo nobele medicijn gevonden?"

Het antwoord luidde:

"Het eerste wat ik zag, was dat de hele wereld een Bethsaida of badwater was waarin veel zieken en zieken waren en een heerleger van geneesheren om dezelve te helpen. Ik zag grote verdeeldheid onder hen in de geneeskunde. Hetgeen de één voor een middel des levens hield, wist de ander in hetzelfde de dood aan te tonen. Dit hield in dat bij ziekte mijn lichaam als scheidsrechter zou worden gebruikt voor hun geschil."

Dit alles overdenkende begon hij met een studie van de geschriften der oude heelmeeesters. Ook daar vond hij verdeeldheid over de medicamenten. Toch waren er schrijvers die oprecht met liefde het beste met de gemeenschap voor hadden. Zo vond hij bij de oude Egyptenaren onder koning Ramses en ook bij de oude Grieken lieden die de genezende werking van de Terebinth olie aanprezen. De Griekse wijsgeer Hippocrates van Kos, de vader van de hedendaagse geneeskunst, schreef er een verhandeling over en paste het middel reeds 400 jaar voor Chr. toe. Veel later nam Paracelsus (1493 - 1541) deze verhandeling ter harte en bestreed er "de Steen" mee. Hij nam echter zijn bevindingen mee het graf in.

In die tijd was "de Steen", waarmee bedoeld werd alle door het lichaam gevormde stenen, zoals galstenen, blaasstenen, nierstenen, maar ook kleinere stenen en gruis, zo niet volksvijand nummer één, dan toch een veel voorkomende kwaal. Het kwam zelfs al bij zeer jonge kinderen voor en het enige middel om de stenen kwijt te raken leek langs operatieve weg: "het snyden van de key" was op de kermis een volksvermaak van de eerste orde.

Claes Tilly had daar zo z'n eigen idee over. Hij was een vroom man en zeer goed thuis in de Heilige Schrift. Hij dacht dat, als God de mens een probleem gaf, Hij ook wel voorzag in de oplossing van dat probleem. In het geval van een door het lichaam gemaakte steen, zou het lichaam ook in staat moeten zijn die steen weer af te breken, tenminste als het juiste middel werd toegediend. Zijn redenering berustte, zoals hij het zelf uitdrukte, "alleen op gevolgen, ondervinding en geloof."

Uit onderzoekingen van anderen wist hij dat de steen bij verbranding overging in slinkende olie en zout. Ook was bekend dat de steen uit over elkaar liggende schilfers bestond. Hij zelf was van mening dat de Steen bestond uit zout, zwavel en geest.

Veel proeven volgden totdat... ja totdat zijn confrater een middel bij zichzelf probeerde en vervolgens stierf. Dat zette Claes Tilly aan het denken. Hij beschrijft het zelf zó:

"Ik zag mijn kramerij eens over en vroeg van fles tot fles ieder in het bijzonder: "Wat kracht is in u, en wat kan ik nu echt ter genezing met u uitvoeren?" Nadien ik het niet wist en zij mij niet antwoordden, gooide ik ze weg, op drie na welks vermogen ik door ondervinding kende."

Nu beraadde hij zich over hetgeen hij werkelijk wilde: een huismiddel zoeken voor zijn gezin.

Met de drie overgebleven flessen ging hij door totdat hij na twee jaar meervoudige ondervinding kon zeggen dat zijn middel, dat evenals de steen uit zout, zwavel en geest bestaat, "de Steen doet smelten en tegelijkertijd datgene wat er mis is aan onze inwendige verdamping, verbetert."

Tilly had de Terebinth olie met een elementaire stof, natuur zuivere zwavel, gestabiliseerd waardoor de eigenschappen van de olie versterkt werden en het produkt onbepert houdbaar werd. "Het middel heelt een menigte kwalen en bewandelt alle gewrichten tot verbetering der vochten."

In onze tijd zou men het als volgt formuleren:

Doordat de olie de giftige stoffen uit het lichaam verwijdert, krijgt het lichaam de kans om zichzelf te genezen.

De eerste toepassingen van het middel.

De eerste clientèle bestond toentertijd uit mensen die de hoop op genezing al hadden opgegeven.

Als laatste strohalm wilden ze het middel van Claes Tilly wel proberen. Natuurlijk kan hier niet op alle overleveringen worden ingegaan, maar enkele willen we u toch niet onthouden.

Zo was er in die dagen een jongen, genaamd Adolf Jonkhout Cornelisz., die al vanaf z'n vierde jaar last had van stenen. De stenen waren al meerdere malen weggehaald en hij had daar een open wond aan overgehouden die hem constant pijn bezorgde. Jaren gingen zo voorbij totdat op z'n twintigste de ellende ten top steeg. Er was een steen in het lichaam gevormd waardoor de wond nog groter gemaakt moest worden. De arme jongen gaf zich ten einde raad over aan Tilly die hem de Haarlemmerolie voorschreef: hij moest deze gedurende drie weken gebruiken, daarna een week stoppen en het middel dan nog eens drie weken iedere dag innemen.

Na die periode kon hij het wat rustiger aan doen en werd hem aanbevolen om de andere dag 30 druppelen in te nemen. Dit verminderde de pijn en de omvang van de steen nam zodanig af dat hij na acht maanden voorgoed verdwenen was. Om de wond te genezen werd de behandeling voortgezet, maar nu werd het middel zowel inwendig als uitwendig toegepast. Dit verhaal werd 12 jaar later opgeschreven met de mededeling dat de jongen na de genezing nog eens per week 15 druppels innam en geen last meer had van stenen.

Dat mevrouw Tilly het volste vertrouwen had in het middel, en hoe kan het ook anders: ze was zelf na een ernstige blessure aan haar knie weer helemaal genezen, blijkt wel uit het verhaal over een vijfjarig kind dat op zijn elleboog was gevallen waardoor z'n arm zodanig gekneusd was dat-ie hem niet meer kon optillen of bewegen. Mevrouw Tilly raadde de moeder aan het kind alle dagen zeven druppels van de olie te geven. In korte tijd was-ie van de pijn af en kon hij de arm weer vrijelijk gebruiken.

Let wel dit verhaal bevestigt dat we hier niet te maken hebben met een placebo-effect.

Een kind van vijf weet nog niets van suggestieve genezing.

Hoewel Claes Tilly uitdrukkelijk stelt dat de Haarlemmerolie niet in alle gevallen helpt, geeft hij toch tal van voorbeelden in de historische gebruiksaanwijzing uit 1749.

Hieruit blijkt dat men het middel maar beter wel in huis kan hebben.

Tegen jicht en reuma kan men zich bijvoorbeeld wapenen door al zijn ledematen gematigd warm te houden, gezond te eten en de Haarlemmerolie regelmatig te gebruiken.

Tilly omschreef het aldus:

"Er is een grote overeenkomst tussen de steen en het graveel (kleine onzuiverheden) tussen de gewrichten. Men gebruike eerst een goed zweetmiddel om het grootste deel van het gif kwijt te raken en kan dan de Haarlemmerolie als tegengif innemen."

Tilly kreeg vaak zeer goede ingevingen. Dit blijkt wel uit het feit dat hij met een met de olie natgemaakte vinger zijn oogklierjes in de hoek van de neus bevochtigde terwijl hij met het oog knipperde totdat het oog begon te tranen. Dit deed hij zo'n driemaal per week. Hij vond, dat hij daardoor na enige tijd "beter kon zien dan 20 jaar geleden"

Ook stelde hij dat ruizing in het oor, ontstaan door koude en bij "door ouderdom verzwakte personen", kon leiden tot doofheid. Om dit te voorkomen werd aangeraden het hoofd niet bloot te stellen aan extreme koude.

"Omdat de Haarlemmerolie verwarmend werkt op het lichaam, heeft het velen goed gedaan een klein propje watten gedrenkt in de olie, in het oor te drukken en zo het inwendige van het oor te bevochtigen. Tandpijn verhelpt men ook door een doordrenkt watje in het oor aan de kant van de pijnlijke tand. Men moet dan ook iets van de olie achter het oor in het holletje smeren. Maar wanneer het tandbederf in een vergevorderd stadium is, kan men beter de tand zelf met het vochtige watje behandelen."

Hoofdpijn voorkwam men soms door alleen maar vaak aan het flesje Haarlemmerolie te ruiken, of zoals men het vroeger deed, aan een snuifdoosje dat een stukje spons gedrenkt in de olie bevatte. "De oorzaak", zo onderwees Tilly, "zit veelal niet in het hoofd doch in de darmen. Bovendien de handelwijze zorgt er derhalve voor dat de lucht uit de darmen verdwijnt."

Als men zich had vertilt, een abrupte beweging had gemaakt of erg was geschrokken, schreef Tilly 30 - 40 druppels voor. Dat werd in die tijd gelijk gesteld aan het aflaten van bloed. Men ging ervan uit dat men door bovengenoemde gebeurtenissen het bloed bedierf.

Scheurbuik, dat vroeger werd toegeschreven aan een verdikking en verzuring van het bloed maar volgens de tegenwoordige wetenschap een andere oorzaak heeft, laat blauwe plekken zien door kleine gesprongen bloedvaten terwijl men ook lijdt aan lusteloosheid en vermoeidheid. Het komt tegenwoordig nog wel voor bij volwassenen die onregelmatig eten en niet voldoende fruit en groenten binnen krijgen. Ook hierbij verricht, zo lezen wij, de Haarlemmerolie wonderen.

Men gebruikte het verder met veel succes bij waterzucht waardoor gezwollen benen, gezicht en buik ontstond.

Vrouwen die stofwisselings - problemen hadden, waarbij de afvalstoffen die anders het lichaam zouden verlaten, in het bloed bleven, hadden baat bij de bloedzuiverende werking van de Haarlemmerolie. Tilly vertelt een dramatisch verhaal over een vrouw die na drie jaar gedokterd te hebben, haar betrekking vaarwel moest zeggen omdat door het onzuivere bloed haar benen vol gaten zaten. Zij moest het middel zes weken innemen. Dat was voldoende om haar benen geheel te doen genezen. Soms duurde het echter langer: tot zes maanden.

Zo is er een eindeloze rij van toepassingen. Meer daarover kunt u nalezen in de historische folder die u op aanvraag wordt toegestuurd. Vooral als men niet zo snel naar een dokter loopt, is het een probaat middel. Zo werd het in vroeger dagen gebruikt tegen galstenen, geelzucht, insectenbeten, aambeien, winterhanden en -voeten en kloven. Iemand had erge hartkloppingen. Zonder er bij na te denken pakte hij een doek die met de olie was doordrenkt en hield die tegen z'n neus. De hartkloppingen hielden op, maar begonnen weer zodra hij de doek verwijderde. Dat gebeurde een aantal malen, totdat de man de doek ongeveer een uur gebruikte om de olie op te snuiven. Toen bleven de hartkloppingen achterwege. Een man met brandwonden aan de ledematen nam een doek met de olie en legde die over de wond. Hij hield de doek constant vochtig met de olie totdat de wond was genezen. Tilly vertelt dat hij gevallen heeft meegemaakt waarbij die genezing maar drie tot vier uur duurde, soms zelfs korter.

Voor de meeste kwalen nam men 15 druppels om de andere dag en om de gezondheid blijvend te garanderen, eens per week 15 druppels voor het slapen gaan; kinderen moeten minder innemen "zoveel druppelen als zij jaren oud zijn."

Tilly zegt in zijn "Kracht en werking van het Medicamentum Gratia Probatum" "Dit medicament bederft niet al wordt het vijftig jaren oud, wel gesloten zijnde."

De enorme verbreiding van het Medicamentum Gratia Probatum.

Dat de "Oprechte Haarlemmer Olie" een uitnemend huismiddel was, blijkt wel uit de enorme verbreiding door de van mond tot mond reklame. Zendingen, ontdekkingsreizigers en kooplieden brachten het produkt tot ver over de grenzen.

Handelslieden op Petersburg en Riga namen het middel regelmatig mee op reis en zelfs in Smeerenburg, een plaatsje op Spitsbergen, werd de "Oprechte Haarlemmer Olie" door de walvisvaarders gebruikt, getuige de lege flacons die er nu nog aangetroffen worden.

De Noordzeevissers en vele andere reizenden konden er niet buiten. Na nauwelijks veertig jaar was het produkt zelfs in China bij keizer Kang Hi, de eerste vorst der Mandajou dynastie, bekend.

Ook in geneeskundige kringen werd al gauw gesproken over het "Medicamentum".

Hermanus Boerhave, een nog steeds zeer bekende professor in de geneeskunde te Leiden, preeft het toentertijd in zijn praktijk aan als een "waterafrijvend medicament".

Op 26 februari 1696 verkreeg Claes Tilly dan ook van de Burgemeesteren der Stede Haarlem consent tot het maken en verkopen van het "Medicamentum Gratia Probatum".

Daarbij werd niet over één nacht ijs gegaan. De Stedelijke Regering won eerst advies in van de Geneesheren van Haarlem benevens een zevental burgers die door experientie de voortreffelijke uitwerking van het middel hadden bevonden.

Dat dit consent niet overdreven was, bleek toen de opvolger van Claes Tilly, zijn verwant C. de Koning Tilly, werd geconfronteerd met de eerste "namakers".

In de loop der jaren is veelvuldig door tal van lieden geprobeerd het middel te reproduceren, doch steeds leidde dit slechts tot versteviging van de ijzersterke faam van de "Oprechte Haarlemmer Olie" zoals in november 1749, toen het bestuur der Stad Haarlem, de heer C. de Koning verzekerde van de alleen - fabricage en - verkoop der "Oprechte Haarlemmer Olie".

In later jaren, toen de gilden verdwenen en de "vrije concurrentie" opkwam, werd nog menigmaal geprobeerd de olie na te maken. Doch steeds werden de namakers gestraft en werd door overheden recht gedaan. Haarlemmerolie "Medicamentum Gratia Probatum" wordt sinds 1696 op dezelfde wijze gemaakt volgens het recept van Claes Tilly tussen de Hoogstraat en de Barnersteeg alwaar het familiewapen van Tilly boven de deur hangt.

Onze Oprechte Haarlemmerolie is nu uitsluitend verkrijgbaar bij ale speciaalzaken zoals drogisterijen, apotheken en de meeste reformzaken, die indien niet voorradig dit bij hun groothandel kunnen bestellen.

Behalve de traditionele druppelflesjes, om "folkloristisch" op een suikerklontje, met honing, brandewijn of gewoon puur op een (niet zilveren) lepeltje in te nemen, (15-30 druppels om de andere dag);

Bieden wij onze Oprechte Haarlemmerolie in deze moderne tijd vooral aan in capsules, zonder de befaamde en kenmerkende geur of smaak. Deze kunnen worden ingenomen vóór het slapen gaan met een grote slok water (3 - 6 capsules om de andere dag), o.a. bij algehele malaise, gevatte koude en ingewandtoornis.

Vanwege de eerder beschreven zuiverende werking, het specifieke kenmerk van ons product, behoeft men niet verontrust te zijn als bij de stoelgang deze kenmerkende geur wordt waargenomen.

Voor uitwendige behandeling hebben wij op bestelling Haarlemmeroliezalf met canule, o.a. voor gemakkelijke toepassing op probleemgebieden, waar anders vloeibare Haarlemmerolie werd aangewend.

Tenslotte: Claes Tilly sprak de onnavolgbare woorden: "Mijn medicijn is niet goed voor den geenen, die niet innemen wil als dat aangenaam smaakt en lieflyk ruikt."

Vooral geldt: "Haarlemmerolie" is géén olie (in de ons nu bekende zin) en zeker geen wonderolie!!

C. de Koning Tilly, Postbus 13, 2000 AA Haarlem. (023-5360036)

